

Periodisme de contacte, de Miquel Bonet: Els cercles misteriosos de la proximitat

Emptra l'humor i els articles gonzo sobre gastronomia per
dissimular que és un dels prosistes més incitants

Gonzalo Torné / Quadrens / El País

Periodisme de contacte és un recull d'articles de diari escrit per Miquel Bonet. Aquesta afirmació crítica no sembla gens agosarada ni justifica el sou, però convé aturar-se en el fet que un llibre d'articles és una raresa, un objecte estrany, a mig camí entre la vida i la mort, com els virus, els vampirs o un polític bandejat al Senat. El paper d'un article és l'impacte, està associat a la polèmica i a les circumstàncies del dia; consumit el seu efecte, queda per al vici de les hemeroteques. Les seves condicions de lectura són afanyades i sovint en diagonal, i l'articulista sap com el temps i l'espai han limitat el desenvolupament i encoratjat les parcialitats. I encara així... que bons que són els llibres d'articles, que entretinguts.

Se sol dir que és l'estil el que preserva els textos, però es tracta d'una veritat a mig fer, poques coses es desgasten més de pressa i són més sensibles a les modes que l'"estil". El que permet que un article es conservi són altres mèrits. Fixem-nos en dos mestres del gènere que estic segur que són del gust de Miquel Bonet: Josep Maria de Sagarra i Quim Monzó. Bonet comparteix amb tots dos alguns trets, de Monzó el gust maníac per les coses ben fetes, que li ofereix (donat el natural potiner del país) nombroses oportunitats de mostrar-se irònic i sarcàstic; de Segarra una

concepció sumptuosa de la llengua capaç d'aixecar petits palaus de precisió i bellesa en llocs d'allò més capriciosos.

Però el que caracteritza Bonet són les seves diferències, derivades en bona part de l'especialització geogràfica: un articulista tancat en l'àrea de Tarragona. Bonet ha de bregar amb assumptes que no interessin a ningú fora de la zona, i no pot permetre's els buits magnífics ni les pauses de Segarra; aquí es treballa sobre material concret, i molt variat: societat, esports, política local, menjar... el periodista com a navalla suïssa. La proximitat amb la gent és un tret que distancia Bonet d'un Monzó que a vegades sembla relacionar-se amb el gènere humà amb el caliu d'un pop. Bonet és sever, però comprensiu, d'una ironia propera que evita el sarcasme. Potser per la proximitat, potser per temperament, qui sap. La galeria de personatges està molt reeixida, però si un travessa les pàgines sobtadament interessat per coses que passen a Reus i a Salou, es deu a altres habilitats de Bonet. En primer lloc, és un professional. Ataca el seu tema ben documentat, amb coneixement de causa (a vegades en assumptes complicats com la indústria química, els costums dels coreans o l'òpera). Aquesta base li permet ser més descarat i tolerem que sigui més arbitrari en els seus judicis i opinions. En segon lloc, a l'estil de Naipaul, deixa parlar els seus interlocutors, les cometes aquí són clau, finestres que s'obren a altres perspectives. En tercer lloc, que sota la cruixent superfície d'ironies s'aprecia un fons de nostàlgia i d'estima genuïna. Bonet fa l'efecte de saber que hauria prosperat en qualsevol lloc, i que si hagués nascut a la Xina seria xinès (sembla mentida, però a molta gent se li oblida), però que és d'on és, i li importa. La severitat sobre el que a un li interessa és un angle major d'escriptura. I quan aquesta nostàlgia es desborda (malgrat els esforços per contenir-la), el llibre aconsegueix els seus millors moments:

davant una via de ferrocarril morta, en allunyar-se d'una platja o a la sortida d'un parc temàtic.

Miquel Bonet (no ho oblidat) és conegut a Twitter per ser de la broma, per exercitar-se en una mena de gamberrisme criptoconservador i per esbudellar (aquí sí amb un sarcasme gairebé inclement) els concursants d'un popular programa de gastronomia de TV3. De tot això aquí en trobaran engrunes. Però en el gros dels articles l'humor, ja ho he dit, oculta crestes vives de professionalitat i nostàlgia. Els tics conservadors no deixen de reconèixer que sortim d'un engrut feixista de masclisme i processons beates. I els articles sobre Joc de cartes ocupen un espai menor, un carrer ben il·luminat però curt de la ciutat. Un té la sensació que, escorat a la província de la província, Bonet empra l'humor, la ferralla conservadora i els articles gonzo sobre gastronomia de batalla per dissimular que és un dels prosistes més incitants de la seva generació.